

Ka täid käivad koolis...

Ettekanne täitõvest



Täid!? Tingud!? Paanika!?

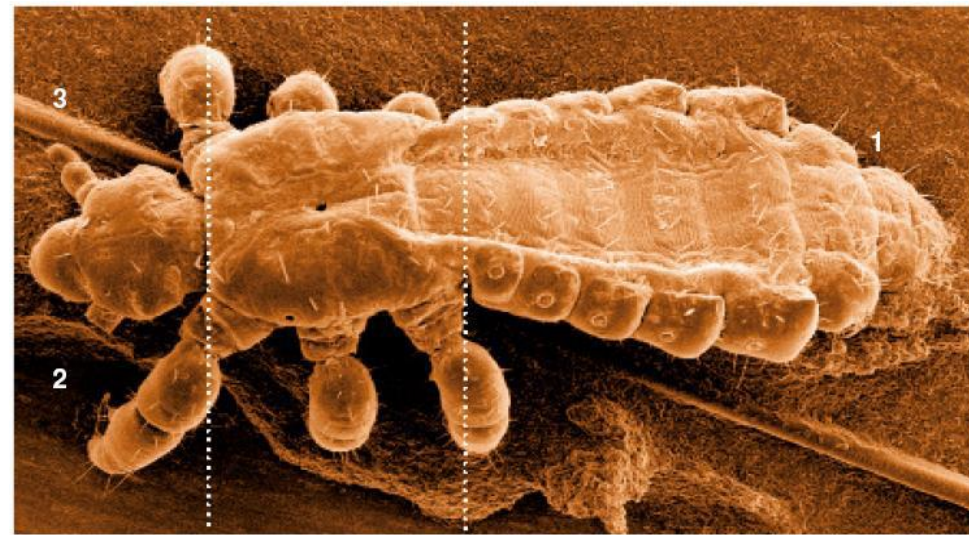
Paanikaks pole põhjust.

- ▶ Täid on tüütud, kuid ohutud.
- ▶ Täidel pole inimese isikliku hügieeniga mingit pistmist.
- ▶ Iga laps võib täidega nakatuda.
- ▶ Täid levivad kõige sagedamini neile lastele, kes on ise seltsivad ja kelle seltsi otsivad ka teised mängukaaslased.



Peatäi (*Pediculus humanus*)

- ▶ Tiivutu putukas. Peaaegu läbipaistev või kergelt pruunikas
- ▶ Seesamiseemne suurune (2-3 mm)
- ▶ Eluks vajab verd, mida imeb inimese peanahast.
- ▶ Ei kanna edasi viirusi
- ▶ Sigimisvõimelise täi eluiga on kuni 30 päeva
- ▶ Täi elab eranditult vaid inimese peas. Kuna väikelastel ja koolilastel on omavaheline sotsiaalne kontakt tihedam, siis levivad peatäid eelkõige laste seas
- ▶ Põhjustab peanaha tugevat sügelust ja ärritust, kuna täi süljenäärmed eritavad vere hüübimist takistavat sekreeti



Pea, millel on
kaks viielülilist
nn. tunnalt ja
kaks silma

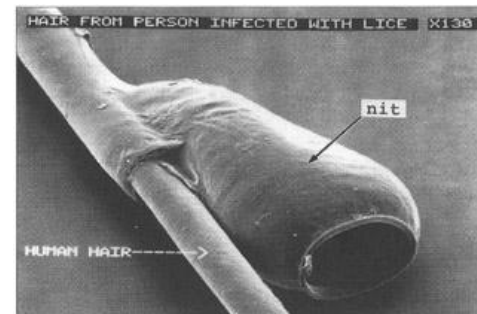
Rinnak, millel on
kolm paari
küünistega
lõppevaid jalgu

Tagakeha, millel on
seitse nähtavat
segmenti

Kuidas kõik algab?

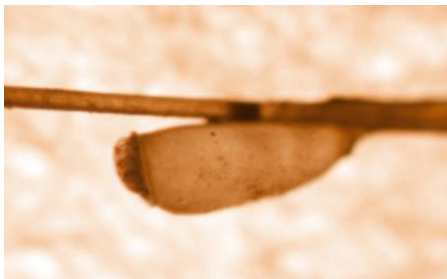
- ▶ Emane täi muneb munad peanahale ja kleebib need oma kehanõrega ükshaaval peanaha lähedale juuksekarva külge.
- ▶ Munad on umbes 0,8–1,0 millimeetrit pikad, ovaalse kujuga. Nagu riisitera, kuid palju väiksem.
- ▶ Munad asuvad tihti kaelapiirkonnas, oimukohal või kõrvade taga.
- ▶ Täi muneb elu jooksul 150-300 muna

Täi muna = ting



Täi elutsükkel

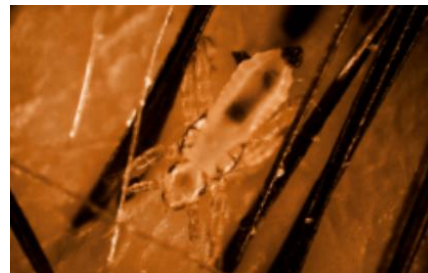
Muna ehk ting



7-8 päeva



Noortäi



9-12 päeva



Täiskasvanud täi



Viljastatud emane täi muneb muna ja kinnitab selle juuksejuurele.

Noortäi areng toimub 9–12 päeva jooksul kolmes staadiumis, hõlmates kolme kestumist.

Tähtis! Noortäid pole veel võimelised munema ega peremeesorganismi vahetama!

Ca 10 päeva pärast saab täi suguküpseks ja on võimeline paljunema. Emane täi muneb kuni 10 muna päevas. Täiskasvanud täi eluiga on ca 30 päeva.

Täitõbi

Täitõbi ehk pedikuloos on kergesti nakkav ning selle levikut saab piirata vaid ravi ja vastutustundliku käitumisega. Nakkuse võib saada igaüks, sõltumata soost, vanusest ja sotsiaalsest kuuluvusest.

- ▶ Täid ei suuda hüpata ega lennata, seetõttu vajab peremehe vahetuseks juustevahelist kontakti.
- ▶ Peatäid vajavad ellujäämiseks inimese verd. Dehüdratsiooni vältimiseks peavad peatäid verd imema iga 2-3 tunni tagant. Koduloomade vahendusel nad ei levi.
- ▶ Täid võivad levida ka esemete kaudu (juuksehari, juuksekuum, müts), kui need on vahetult kasutuses.

Pead koos nutiseadmes istumine, kallistus või isegi kiire selfie sõbraga – sellest piisab, et peatäid saaksid ühest peast teisele roomata.



Täitõve diagnoosimine

- ▶ Esimeseks tunnuseks on peanaha sügelemine.
- ▶ Kuna peataid on väikesed ja hästi varjatud, on neid sageli keeruline märgata. Eriliselt tuleb jälgida kõrvataguseid ja kuklapiirkonda.
- ▶ Spetsiaalse täikammiga saab täid ja tingud kiiremini tuvastada. Selle abil saab juuksed salk-salgu haaval läbi käia. Pärast kammimist kontrollige kammi täide või tingude suhtes, pühkides seda paberrätikuga.
- ▶ Lõpliku diagnoosi saab panna elusate ja liikuvate täide põhjal.

Igaühte, kelle peas on elus täid, vastsed või munad, tuleb ravida.



Täitõve ravimeetodid

- ▶ **Keemiline (neurotoksiline).** Halvavad täi närvisüsteemi ja põhjustavad täi hukkumise.

Permetriin, malatioon.

Probleem: Toksilisus, resistentsus. **Eestis ei ole saadaval.**

- ▶ **Mehaaniline.**

Kammid, elektrikammid.

Probleem: Ei pruugi eemaldada kõiki täisid ja tinge.

- ▶ **Füüsikaline.** Tungib täide ja tingude hingamissüsteemi, tõrjub sealt välja õhu ning lämmatab täi.

Kookosõli, teepuu õli, mineraalõli, neemipuu ekstrakt

Probleem: Ei pruugi mõjuda tingudele, mistõttu vajab teistkordset kasutamist, ebapiisavad kliinilised uuringud.

- ▶ *92% kahekomponendiline dimetikoon (NYDA®)*

Hävitab täid ja tingud esimese kasutuskorraga. Enim kliinilisi uuringuid.

Milline peab olema hea täitõrjevahend?

- ▶ Hävitab täid ja tingud esimese kasutuskorraga.

Raskem on tingudest jagu saamine – kui tingud jäävad ellu, siis umbes nädala pärast arenevad neist uued täid ja täinakkus kordub. Nakatamisoht!

- ▶ Ei tekita täidel resistentsust ehk täidel ei teki võimet täivahendite toimele vastu panna.

- ▶ Ohutu, mittetoksiline

- ▶ Hästi talutav

- ▶ Kliiniliselt uuritud

Mida peab tegema pärast raviprotseduuri?

- ▶ Täid ei hüppa ega lenda. Valdaval juhtudel levivad nad otsese kontakti kaudu.
- ▶ Nakatumine ühiste juukseharjade, mütside, patjade vmt kaudu on võimalik vaid vahetul kokkupuutel.
- ▶ Täide elutegevuseks on vaja õiget temperatuuri ja toitu, mis on vaid inimese peas. Ellujäämiseks vajab täi verd iga 3 tunni järel ja ilma selleta dehüdreeruvad nad mõne tunni jooksul.
- ▶ Peast pudenenud tingud ei ole nakatumisvõimelised kuna hukuvad ilma peremeesorganismita.
- ▶ Ettevaatusabinõuna peab ravipäeval kantud riided, samuti voodipesu ja rätikud pesema tavalisel temperatuuril.
- ▶ Juukseharju, kamme või patsikumme saab puhastada seebi ja kuuma veega. Madratseid, vaipu, pehmet mööblit või autoistmeid ei ole vaja tolmuimejaga puhastada.

Kas täinakkust saab ennetada?

- ▶ Täide ennetamiseks usaldusväärsed ja tõestatud toimega tooted puuduvad. Profülaktiline ravi puudumine pole ka probleemiks, kuna olemas on tõhusad vahendid, mis toimivad nakatumise korral kiiresti ja ohutult.
- ▶ Juukselakk või juuste värvimine ei aita täisid peletada.
- ▶ Lahtised juuksed võimaldavad täide paremat liikumist peast-pähe. Pikkade juuste patsi sidumine võib vähendada täinakkuse edasikandumist.
- ▶ Täide ennetamisel on kõige olulisem kontrollida regulaarselt juukseid. Täikammi abil saab koheselt avastada võimalik nakkus.

Täinakkusel pole hügieeniga mingit seost!

- ▶ Peatäide eest ei kaitse ka sagedane peapesu. Peatäisid esineb enim seal, kus inimesi on palju ja nad on omavahel tihedas kontaktis nagu näiteks koolides ja lasteaedades. Tänu otsesele juuksekontaktile saavad täid hõlpsasti levida, rännates ühelt pealt teisele. Hüpata või lennata täid ei oska.
- ▶ Ära häbene täinakkust! Kui teisi ei teavitata, antakse täide levikuks lisaaega. See on üks põhjuseid, miks täinakkus levib lasteasutustes pikemalt kui vaja.
- ▶ Kui klassis avastatakse täid, peab sellest teavitama kõiki klassi lapsevanemaid. Kõigi laste juuksed tuleb läbi vaadata ja täide olemasolul teha täiravi. Selliselt väheneb oluliselt uuesti nakkumise tõenäosus.

NYDA® express

Hävitab täid ja tingud 10 minutiga!

Tähtis on, et täivastane vahend hävitaks täid ja tingud esimesekasutuskorraga.

- ▶ NYDA® express koosneb 2 erineva dimetikooni segust ja suurepärasest juuste- ning nahahooldusvahendist.
- ▶ NYDA® express tungib sügavale täide ja tingude hingamissüsteemi, tõrjub sealt välja õhu ning sel viisil lämmatab nad.
- ▶ Uuringute tulemused kinnitavad, et NYDA® express hävitab tingud juba 10 minutiga.
- ▶ NYDA® express sobib kasutamiseks igas vanuses lastel ning seda võib kasutada ka raseduse ja imetamise ajal.





NYDA® expressi tuleb kanda kuivadesse juustesse.

Pihustage NYDA® expressi hoolikalt juustele kogu pikkuses. Masseerige lahus korralikult sisse, kuni juuksed on täielikult lahusega niisutatud. Selleks võib kasutada näiteks täikammi.



Tingud on väga vastupidavad ning neid on eriti raske eemaldada.

Seepärast peate jätma NYDA® expressi juustesse vähemalt 10 minutiks. Kohe pärast NYDA® expressi toimimisaja möödumist ei ole te teistele enam nakkusohtlik.



Pärast seda, kui NYDA® expressi on peas hoitud vähemalt 10 minutit, võite te juukseid hoolikalt täikammiga kammida, et eemaldada lämbunud täid.

NYDA® express muudab kammimise lihtsamaks, kuna sisaldab spetsiaalseid koostisosasid, mis muudavad isegi pikad juuksed väga kergesti kammitavaks.



10 minuti möödudes saab NYDA® expressi tavalise šampooniga juustest välja pesta.

Kui pärast esimest pesu on juustesse jäänud lahuse jäägid, saab need kergesti eemaldada teise juuksepesuga.

Kuidas kasutada NYDA® täikammi?



Jagage juuksed salkudeks.

Väga oluline on hoida kammi nii, et selle logo on peanaha suhtes väikese nurga all. See muudab täid paremini märgatavateks ning sel viisil on täisid lihtsam juustest välja kammida.



Alustage kammimist peanahale nii lähedalt kui võimalik, st kammides juukseid juurtest kuni otsteni.



Pöörake iga läbikammitud juuksesalk kõrvale ja puhastage kammi enne jätkamist paberrätikuga.

Kui olete kammimise lõpetanud, puhastage kamm põhjalikult.